

JÓNÁS ATTILA

Formatervezés

BA, 1. félév

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

*Konzulens:
Koós Pál
e.adj., MOME*

Bend Bench Group (köztéri bútorok)

„Egy munka soha nincs kész, mindig lehet jobb” és „Soha ne ess túlzásba”. Jelenleg ez a két mottóm amit a formatervezésemben és való életemben használok több-kevesebb sikerrel. Eltartott egy ideig míg rájöttem a saját gondolkodási problémáimra. Ezeket a problémákat pedig ebbe a két mottómba tömörítettem.

Az első mottót az egyik volt tanáromtól tanultam és vésette bele az agyamba, hogy nincs olyan, hogy „Jó lesz ez” vagy „Nekem jó”, főleg, ha formatervezésről van szó. Ezen a pályamunkán pedig leginkább megtanulhattam, hogy egy ilyen formatervezési munka soha nincs kész, inkább csak befejezettnek van nyilvánítva. Nem akarunk tovább foglalkozni vele, vagy akkora sikere lett, hogy elhisszük, hogy ennél már jobb nem lehet. És igen, szerintem ez a pályamunka is lehetne jobb, mert nincs „kész”, mindössze az eddigi megoldások közül a legmegfelelőbb.

Az eddigi munkáimból ezen látni leginkább, hogyan fejlődött ki egy ötletmagból egy egész esztétikus műalkotás. Az egész projekt egy nemzetközi pályázatra készült, ahol téma az volt, hogy Prága városába tervezzek egy olyan dolgot, amire szükség lehet a jövőben. Rengeteget ötleteltem, de mégse jött meg az átütő ötlet.

Az ihlet végül nyáron jött meg, mikor Sopronban egy parkban járkáltam, iszonyatosan tűzött a nap és mindenki az árnyékot kereste. Az emberek behúzódtak a fák alá és leültek a fűbe minthogy a tűző napon a szabadtéri padok bármelyikét is használja. Mindössze egy-két pad volt ami felett falombok voltak és ahogy elnéztem az embereket, mindenki arra pályázott. Ekkor csapott meg az isteni szikra, hogy miért ne lehetne egy olyan padot készíteni, ami akkor lesz árnyékban, amikor

csak akarjuk. Miközben mentem végig a sétálóutcán, egyre inkább kezdett beigazolódni elméletem - senki nem ült az utcán végig sorakozó padokon, ha igen,akkor sem bírta sokáig az ember a füllesztő melegben.

Az ember rögtön egy padra gondolna aminek van napellenzője. Egy formatervező pedig nem elégedett ilyennel, leglábbis én nem lennék. Jöttek a további ötletek, hogyan lehetne egy olyan padot megtervezni ,ami képes bármikor megvédeni a tűző naptól vagy a zuhogó esőtől.

Az újabb villámcsapás akkor csapott le, mikor a pados rajzaimat a füzetemben fejjel lefelé nézegettem kínomban,ötlet híján. Megszületett egy elsődleges forma : két pad egymással háttal, egy vízszintes tengelyre erősítve.Ezután már csak a pad formai világával voltam elfoglalta egy ideig és mikor megtaláltam a megfelelőt, az egész ötletet kezdtem megkérdőjelezni, hogy egyáltalán jó vagy elég-e. Gondolkoztam további funkcióban, de az már túl sok lett volna egy pad számára. Hosszas ötletelés után rájöttem ,hogy nem a paddal kell foglalkoznom, hanem a térben való elhelyezésével adhatnék neki egy újabb csavart. A cél megvolt, de megint leragadtam. Valószínűleg állandóan rossz kérdéseket tettem fel magamnak. Az utak amiken próbálkoztam nem voltak járhatók vagy egyáltalán nem is voltak utak, csak én próbáltam egy újat kigyúrni. Végült találtam egy kis ösvényt , amin sikerült elindulnom. A padot elkezdtem forgatni egy függőleges tengely körül,ezzel újabb funkciót, illetve lehetőséget adtam neki. A padot elfoglaló személy , ha megunt a látványt, bármerre elforgathatta az egész padot. Egy függőleges tengelyen két pad-pár volt és a pad-párok egy-egy vízszintes tengelyen helyezkedtek el. Ezzel kialakult egy érdekes váz, ami körül bárhogyan és bármerre el lehetett mozgatni a padokat.

Egy újabb kérdést tettem fel magamnak, miután négy ilyen padot egymás mellé tettem. Miért ne nézhetnék úgy rá, mint egy képzőművészeti alkotásra és miért ne használhatnám úgy? Elkezdtem úgy tekinteni az egészre , mintha csak egy kinetikus szobor lenne. Ezzel egyidőben újabb funkciót is adtam a padoknak, immár csoportban : a járókelő emberek bármikor átalakíthatják a környezetüket, mégha csak egy kis részét is, úgy ahogy akarják. Mint egy performansz vagy egy interaktív installáció.

A terv elkészült, a pályázatra elkültem, be is jutottam a döntőbe, bár díjat már nem nyertem vele. Egy fél hónapig nem foglalkoztam vele, de hosszas nézegetés után, újra elégedetlen voltam vele. Egy egyetemi konzultáció után rengeteg újabb probléma felvetődött, így az egész padot újra terveztem egyszerűbb, lágyabb, finomabb, stabilabb formába. Színnek a fakózöldet választottam, mert a fakó szín könnyedé tette az egész formát és a zölddel pedig a természetre utaltam. Számomra a zöld szín a nem ember alkotta környezetet szimbolizálja, ami otthonos és nyugtató. A pad íve is olyan formára van kialakítva mintha körbe akarná ölelni azt a személyt, aki épp megpihen rajta.

Statikai problémák is felvetődtek, de végül erre is sikerült egy olyan megoldást találni, ami biztos helyt állna a való világban is. A váz letisztult és leegyszerűsödött. Inkább egy össze-vissza hajlított acélrúdra emlékeztet már, mintsem egy vázra. A pad elforgatását pedig immár az acélcsőbe elbújtatott kerekek könnyítik meg.

A végső forma kialakult. A pad-csoportot Bend Bench Group-nak neveztem el. A Bend-el utalva a forma hajlíthatóságára, a padok elforgathatóságára.

Első ránézésre az egész design eléggé bonyoltnak tűnhet, holott egyáltalán nem az. Ha megértjük működését, máris egyszerűbbnek fog tűnni. Lehet, hogy valaki túlzásnak fogja tekinteni ezt a design-t. A második mottómmal mindig próbálom emlékeztetni magam, hogy ne essek túlzásokba és azt hiszem, most nem estem. Végülis ez mindenkinél szubjektív, hol húzza meg a határt túlzás és nem túlzás között.

Egyértelműen ez nem olyan pad-csoport amelyet bármelyik utcáskra kитеhetünk. Ezt a padot inkább a neves nagy városok neves nagy tereire szántam turisták és városlakók szórakoztatására és megpihentetésére egyaránt.

Végezetül leírnám mit jelent számomra a jó design és a jó designer. A jó design szerintem az, ha ránézek egy bizonyos dologra és meglepődök. Meglepődök, azért, mert ilyen soha eszembe nem jutott volna. És nem azért nem jutott volna eszembe, mert olyan ostobaság az ötlet, hanem azért, mert olyan eredeti. Remélem a munkáimmal én

is inkább az utóbbi jelzőt váltom ki majd a közönségből. A jó designer pedig az, aki észreveszi azokat a problémákat, amit más nem. Megtalálja azokat a problémákat, amiről a többi ember nem is hiszi, hogy szüksége lenne rá. Így mikor megkapják a problémamegoldást, bírni fog a meglepetés erejével és ez benne a legszebb. Az emberek inkább elfogadják a dolgokat, nem akarnak változtatni. Talán azért, mert nem tudják megfogalmazni a problémát, vagy nem is akarják. Elfogadják a valóságot, vagyis a problémát és beletörődnek. A jó designer pedig megtalálja ezt a problémát, megoldja és szükségé alakítja, az élet elengedhetetlen részévé.